

Załącznik do zarządzenia Nr 6/2024
dyrektora Szkoły Podstawowej
im. Ks. Mariana Wiewiórowskiego
w Gomulinie z dnia 12.02.2024 r.

**STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH
W SZKOLE PODSTAWOWEJ
IM. KS. MARIANA WIEWIÓROWSKIEGO W GOMULINIE**

SPIS TREŚCI

	strona
WSTĘP	4
Akty prawne	5
Objaśnienie terminów	6
 ROZDZIAŁ I:	
Sposób dokumentowania wypełniania obowiązku kontroli pracowników przed dopuszczeniem do pracy z małoletnimi w zakresie spełniania przez nich warunków niekaralności za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności.....	8
 ROZDZIAŁ II:	
Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi a personelem szkoły.....	9
 ROZDZIAŁ III:	
Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi	13
 ROZDZIAŁ IV:	
Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia małoletniego lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego.....	14
IV.1. Rozpoznawanie i reagowanie na objawy krzywdzenia dzieci	14
IV.2. Zakres zadań poszczególnych pracowników szkoły w przypadku podejrzenia lub uzyskania informacji, że małoletni jest krzywdzony	15
IV.3. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń jest ofiarą przemocy domowej.....	18
IV.4. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń jest ofiarą przemocy ze strony pracownika szkoły	20
IV.5. Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia ucznia w szkole przez rodzica lub członka rodziny innego ucznia	21
IV.6. Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia ucznia przez innych uczniów.....	21
 ROZDZIAŁ V:	
Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.....	24

ROZDZIAŁ VI:

Procedura składania zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadomienia sądu opiekuńczego oraz wszczynania procedury „Niebieskie Karty”	26
--	----

ROZDZIAŁ VII

Procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi w Internecie.....	29
--	----

ROZDZIAŁ VII

Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet	32
--	----

ROZDZIAŁ IX

Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych	34
---	----

ROZDZIAŁ X

Zasady i sposób udostępniania pracownikom, rodzicom/opiekunom, małoletnim polityki ochrony małoletnich przed krzywdzeniem do zaznajomienia i stosowania	37
--	----

ROZDZIAŁ XI

Monitoring stosowania polityki ochrony małoletnich	39
--	----

Przepisy końcowe	39
-------------------------------	----

Załączniki	40
-------------------------	----

WSTĘP

Prawny obowiązek ustanowienia w szkole Standardów Ochrony Małoletnich nakłada *Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023, poz. 1606)*.

Standardy Ochrony Małoletnich Szkoły Podstawowej w Gomulinie to zbiór zasad, które tworzą ochronę dziecka przed krzywdzeniem, pomagają tworzyć bezpieczne, wolne od przemocy i przyjazne środowisko dla wszystkich uczniów.

Podstawową zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników szkoły i osoby współpracujące ze szkołą jest działanie dla dobra i bezpieczeństwa dziecka oraz w jego najlepszym interesie.

Celem Standardów Ochrony Małoletnich jest:

- zwrócenie uwagi personelu szkoły, rodziców i podmiotów współpracujących na konieczność podejmowania wzmożonych działań na rzecz ochrony małoletnich uczniów przed krzywdzeniem;
- określenie zakresu obowiązków przedstawicieli szkoły w działaniach podejmowanych na rzecz ochrony uczniów przed krzywdzeniem;
- wypracowanie adekwatnej procedury do wykorzystania podczas interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletnich;
- wprowadzenie wzmożonej działalności wychowawczo-profilaktycznej w zakresie zapewnienia ochrony uczniów przed przemocą.

Pracownik placówki, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych danej placówki oraz swoich kompetencji.

Standardy Ochrony Małoletnich obejmują:

1. Sposób dokumentowania wypełniania obowiązku kontroli pracowników przed dopuszczeniem do pracy z małoletnimi w zakresie spełniania przez nich warunków niekaralności za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności.
2. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem, a w szczególności dotyczące zachowań niedozwolonych wobec małoletnich.
3. Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone.
4. Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego.

5. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.
6. Procedury i osoby odpowiedzialne do składania zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadomienia sądu opiekuńczego oraz za wszczynanie procedury Niebieskiej Karty.
7. Procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet.
8. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet.
9. Zasady udostępniania personelowi, małoletnim i ich opiekunom polityki ochrony małoletnich przed krzywdzeniem do ich stosowania.

Standardy Ochrony Małoletnich obowiązują wszystkich pracowników szkoły oraz osoby współpracujące ze szkołą i zawierają wytyczne dotyczące postępowania w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa i dobra dzieci. Niedopuszczalne jest stosowanie wobec dzieci przemocy w jakiegokolwiek formie.

Akty prawne na podstawie, których oparte są Standardy Ochrony Małoletnich:

- Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1606);
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.);
W nowym brzmieniu, które wejdzie w życie z dniem 15 lutego 2024 r. ustawa przyjmuje tytuł *Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich* (Dz. U. z 2023 r., poz. 1606)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U z 2022 r. poz. 1138 ze zm.);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018 r. poz. 969, z 2022 r. poz. 1700).
- Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 Nr 120 poz. 526 ze zm.);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870).

OBJAŚNIENIE TERMINÓW

Pracownikiem szkoły jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia; to nauczyciel i osoba nie będąca nauczycielem.

Osoby współpracujące ze szkołą to pracownicy firm i instytucji wspierających szkołę, wolontariusze, praktykanci odbywający w szkole praktykę zawodową.

Dzieckiem/małoletnim jest każda osoba do ukończenia 18 roku życia i nie zawarła związku małżeńskiego.

Nieletnim jest osoba, która w momencie popełnienia czynu zabronionego nie ukończyła 17. roku życia.

Opiekunem dziecka jest osoba uprawniona do jego reprezentacji, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny. W myśl niniejszego dokumentu opiekunem jest również rodzic zastępczy.

Zgoda rodzica dziecka oznacza zgodę co najmniej jednego z jego rodziców. W przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny.

Dane osobowe dziecka to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację małoletniego.

Czyn zabroniony to zachowanie o znamionach określonych w ustawie karnej; może być popełniony zarówno przez działanie, jak i zaniechanie

Czyn karalny to czyn zabroniony jako przestępstwo lub przestępstwo skarbowe albo wykroczenie określone w artykule: 50a, 51, 69, 74, 76, 85, 87, 119, 122, 124, 133, 143 kodeksu wykroczeń.

Przestępstwo to czyn zabroniony, uznany za zasadniczo społecznie szkodliwy lub społecznie niebezpieczny, konkretnie zdefiniowany i zagrożony karą na mocy prawa karnego:

- przestępstwo ścigane z urzędu to takie, które narusza interes społeczny (zagroża państwu i społeczeństwu), m.in.: zabójstwo, pobicie, korupcja, kazirodstwo, rozpijanie małoletniego, znęcanie się, kradzież z włamaniem, przywłaszczenie mienia;
- przestępstwo ścigane na wniosek to m.in.: groźba karalna, gwałt, czynienie cudzej rzeczy niezdatną do użytku;
- przestępstwo z oskarżenia prywatnego to m.in. zniesławienie, zniewaga, naruszenie nietykalności cielesnej.

Przez **krzywdzenie dziecka** należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na jego szkodę przez jakąkolwiek osobę lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie. Kto dopuszcza się krzywdzenia dziecka podlega odpowiedzialności karnej.

Krzywdzeniem jest:

- każde zamierzone i niezamierzone działanie lub zaniechanie działania jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości i każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, które naruszają równe prawa i swobody dzieci i/lub zakłócają ich optymalny rozwój;
- zachowanie, które może przybierać różne formy, z reguły współwystępujące; wszystkie mają krótko i długoterminowe znaczące konsekwencje dla rozwoju fizycznego, emocjonalnego, poznawczego i społecznego dziecka;
- przemoc wobec dziecka, czyli jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste dziecka, w szczególności narażające je na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające jego godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jego zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy.

Rozdział I

PROCEDURY KONTROLI PRACOWNIKÓW PRZED DOPUSZCZENIEM DO PRACY Z MAŁOLETNIAMI W ZAKRESIE SPEŁNIANIA PRZEZ NICH WARUNKÓW NIEKARALNOŚCI ZA PRZESTĘPSTWA PRZECIWKO WOLNOŚCI SEKSUALNEJ I OBYCZAJNOŚCI

1. Dyrektor szkoły, przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem uczniów lub z opieką nad nimi, weryfikuje w *Rejestrze z dostępem ograniczonym* lub *Rejestrze osób sprawców przestępstw seksualnych*.
2. Dyrektor pobiera od kandydata na określone stanowisko pracy informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności. Jeżeli kandydat posiada obywatelstwo inne niż polskie wówczas powinien przedłożyć również informację z rejestru karnego państwa, którego jest obywatelem, uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z małoletnimi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla wyżej wymienionych celów.
3. Dyrektor drukuje pozyskane informacje i składa do akt osobowych pracowników szkoły, związanych z nawiązaniem stosunku pracy.
4. Dyrektor szkoły przed dopuszczeniem do wykonywania czynności z małoletnimi osoby współpracującej ze szkołą pozyskuje od niej oświadczenie o posiadaniu pełnej zdolności do czynności prawnych i korzystaniu z praw publicznych oraz o niekaralności w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego.
5. Wszyscy pracownicy szkoły i osoby współpracujące ze szkołą (praktykanci, wolontariusze, przedstawiciele instytucji) mają obowiązek stosować Standardy Ochrony Małoletnich.

Rozdział II

ZASADY ZAPEWNIAJĄCE BEZPIECZNE RELACJE MIĘDZY MAŁOLETNIMI A PERSONELEM SZKOŁY

Wszyscy pracownicy szkoły dbają o bezpieczeństwo dzieci podczas ich pobytu w placówce. Zobowiązani są do otwartego, jawnego działania, profesjonalnej relacji z uczniami i każdorazowego rozważenia, czy reakcja, komunikat bądź działanie wobec dziecka są adekwatne do sytuacji, przejrzyste i minimalizujące ryzyko błędnej interpretacji zachowania dorosłego wobec małego. Wszyscy przestrzegają praw dziecka i chronią je przed krzywdzeniem.

Zasady bezpiecznych relacji personelu szkoły z dzieckiem określają, jakie zachowania i praktyki są niedozwolone w pracy z dziećmi. Zasady bezpiecznych relacji są dostosowane do realiów funkcjonowania szkoły i dotyczą następujących obszarów:

1. Bezpośredni kontakt pracownika szkoły z dzieckiem oparty jest na poszanowaniu jego godności i intymności.

Przykładowe formy takiego kontaktu, to:

- kontakty w zajęciach sportowo-rekreacyjnych (asekuracja i podtrzymywanie przez nauczyciela przy wykonywaniu ćwiczeń, pokaz poprawnego wykonania ćwiczenia);
- stanowcze interwencje wychowawcze prowadzone w bezpośrednim kontakcie fizycznym są dopuszczalne w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia dotyczących, konfliktów pomiędzy podopiecznymi (rozdzielenie zwaśnionych, przytrzymanie, obezwładnienie);
- działania z zakresu pomocy przedmedycznej (działania ratunkowe związane z udzieleniem pierwszej pomocy);
- zagrożenie lub panika spowodowanej czynnikami zewnętrznymi (pożar, intensywne zjawiska atmosferyczne, niebezpieczne zachowania osób trzecich itp.);
- jeśli w odczuciu pracownika małe dziecko potrzebuje lub sygnalizuje potrzebę, np. przytulenia, powinien mieć każdorazowo uzasadnienie zaistniałej sytuacji oraz swojego zachowania względem ucznia, zachowując świadomość, że taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez małego lub osoby trzecie;

- pomoc uczniowi niepełnosprawnemu w poruszaniu się po szkole lub w czynnościach higienicznych, jeśli typ niepełnosprawności tego wymaga, a uczeń i jego opiekun wyrazi zgodę;
- w sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec małoletniego (np. przebranie dziecka, pomoc w toalecie), należy zachować szczególną ostrożność, a w miarę możliwości poprosić o asystę drugiej osoby, aby uniknąć błędnej interpretacji kontaktu fizycznego z dzieckiem.

Pracownikowi nie wolno dotykać ucznia w sposób, który mógłby zostać nieprawidłowo zinterpretowany. Kontakt fizyczny z uczniem nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy. Należy zachować szczególną ostrożność wobec małoletniego, który doświadczył krzywdzenia i dąży do kontaktów fizycznych z dorosłym, reagując wówczas z wycuciem, poszanowaniem intymności i pomagając zrozumieć dziecku znaczenie osobistych granic. Niedopuszczalne są intencjonalne zachowania wzbudzające poczucie zagrożenia lub noszące znamiona:

- przemocy fizycznej (np. popychanie, uderzanie, wykręcanie rąk, duszenie, kopanie, szarpanie);
- erotyzowania relacji (np. niezachowywanie odpowiedniego dystansu, łaskotanie, zły dotyk, wyzywające spojrzenie);
- seksualizacji relacji (np. obcowanie płciowe i inne czynności seksualne).

2. Komunikacja werbalna z dzieckiem powinna być pozbawiona akcentów wrogich, wulgarnych, agresywnych, złośliwie ironicznych.

W komunikacji z małoletnim pracownik zobowiązany jest zachować cierpliwość i szacunek, słuchać uważnie i udzielać odpowiedzi zrozumiale do wieku dziecka. Należy szanować prawo małoletniego do prywatności, a jeśli konieczne jest odstępianie od zasady poufności w celu jego ochrony, należy poinformować je o tym i wyjaśnić konieczność swojego zachowania.

W komunikacji z uczniem zabrania się:

- wzbudzania w dziecku poczucia zagrożenia (np. groźby, wyzwiska, krzyk);
- podnoszenia głosu na małoletniego w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa jego lub innych osób;

- obniżania i niszczenia poczucie wartości dziecka (np. wyzwiska, krzyk, negatywne ocenianie, reakcja nieadekwatna do sytuacji, wzbudzanie poczucia winy, negowanie uczuć);
- upokarzania (np. publiczne wyszydzanie, naigrywanie się, ośmieszanie);
- naruszania granic (np. udostępnianie treści pornograficznych, obcesowość, flirt słowny, dwuznaczny żart, podteksty o charakterze erotycznym);
- ujawniać informacji wrażliwych (w tym wizerunku, sytuacji rodzinnej, medycznej, ekonomicznej, opiekuńczej, prawnej i edukacyjnej) dotyczących ucznia osobom nieuprawnionym, w tym wobec innych osób czy dzieci.

3. Dyscyplinowanie małoletniego.

Dyscyplinowanie definiowane jako narzędzie „informacji zwrotnej” komunikujące uczniom, że ich postawa w danej sytuacji nie jest właściwa, sprzeczna z oczekiwaniami i/lub nieefektywna wiąże się ze stawianiem granic, kształtowaniem trwałego systemu wartości, adekwatnego poziomu samooceny oraz umiejętności podejmowania trafnych decyzji. Niedopuszczalne są wszelkie formy dyscyplinowania mające na celu upokorzenie, poniżenie oparte na wykorzystywaniu przewagi:

- fizycznej (agresja, stosowanie kar fizycznych, uniemożliwianie realizacji podstawowych potrzeb fizjologicznych, itp.);
- psychicznej (dominacja poprzez krzyk, groźby, naruszanie poczucia własnej wartości, czy bezpieczeństwa, wzbudzające strach, itp.).

4. Pracowników obowiązuje obiektywizm, sprawiedliwość, bezinteresowność i szacunek w traktowaniu oraz ocenie każdego ucznia bez względu na płeć, orientację seksualną, pochodzenie, rasę, wyznanie i narodowość.

Pracownik szkoły zobowiązany jest do utrzymywania profesjonalnej relacji z uczniami i każdorazowego rozważenia, czy jego reakcja, komunikat bądź działanie wobec ucznia są odpowiednie do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych uczniów.

Równe traktowanie oznacza, że niedozwolone jest:

- wyłączenie skupianie uwagi na wybranych uczniach z jednoczesnym ignorowaniem potrzeb innych,
- nieuzasadnione dawanie przywilejów tylko wybranym i pozbawianie ich pozostałych,
- nierówne i niesprawiedliwe przydzielanie zadań, nieadekwatne do możliwości i wieku,
- zwalnianie z wykonywania obowiązków w nieuzasadnionych sytuacjach,

- godzenie się lub brak reakcji na nieformalną hierarchię grupową,
- dominacja w grupie przez negatywne jednostki, ustalanie przez nie i wdrażanie nieformalnych zasad,
- przyzwolenie na wykorzystywanie młodszych i słabszych wychowanków przez silniejszych.

5. Kontakty bezpośrednie i online z dzieckiem poza szkołą.

Niedopuszczalne jest utrzymywanie kontaktów z uczniem celem zaspokojenia przez dorosłego własnych potrzeb społecznych lub emocjonalnych, namawiania do zachowań niezgodnych z prawem, dających poczucie bycia faworyzowanym, wyróżnianym.

Kontakty powinny być:

- ściśle powiązane z wykonywaniem obowiązków służbowych, opiekuńczych (np. w wydarzeniach wymagających wsparcia osoby dorosłej, zorganizowane przez szkołę wyjazdowe formy itd.),
- dokumentowane (zapisy w dokumentacji pracy wychowawczej, zapisów na internetowej platformie edukacyjnej lub wiadomości z e-dziennika),
- w przypadku, gdy pracownika łączą z uczniem lub jego opiekunem relacje rodzinne lub towarzyskie, zobowiązany on jest do zachowania pełnej poufności, w szczególności do utrzymania w tajemnicy spraw dotyczących innych uczniów, opiekunów i pracowników.

Pracownikowi zabrania się nawiązywania kontaktów z małoletnimi podopiecznymi szkoły w mediach społecznościowych.

6. Transport, przemieszczanie się i warunki noclegowe:

- organizacja noclegu w szkole i poza szkołą powinna być uzasadniona (np. wyjazd na wycieczkę szkolną lub inne wydarzenia organizowane przez szkołę),
- niedopuszczalne jest spanie pracownika w jednym łóżku lub pokoju z uczniem podczas wycieczek szkolnych – jedynie w sytuacjach zagrażających zdrowiu dziecka dopuszcza się przebywanie w osobnym pokoju z uczniem (decyzję podejmuje kierownik wycieczki);
- opieka nad uczniami w sytuacjach wyjazdowych powinna być zgodna z przepisami o organizacji wyjazdów i wycieczek szkolnych.

Rozdział III

WYMOGI ZAPEWNIAJĄCE BEZPIECZNE RELACJE MIĘDZY MAŁOLETNIMI

Uczniowie mają prawo do przebywania w bezpiecznym środowisku szkolnym. Naczelną zasadą relacji między małoletnimi jest postępowanie z szacunkiem, przy uwzględnianiu godności i potrzeb wszystkich małoletnich, oraz ogólnie przyjętych zasad kultury osobistej.

Uczniowie mają obowiązek przestrzegania zasad i norm zachowania określonych w Statucie szkoły.

NIEDOZWOLONE ZACHOWANIA MIĘDZY MAŁOLETNIMI

Niedopuszczalne jest stosowanie agresji i przemocy wobec innego małoletniego w jakiegokolwiek formie. Uczniom nie wolno:

- bić, uderzać, kopać, popychać, opluwać, rzucać przedmiotami, wymuszać niewłaściwego działania, napastować seksualnie, wykonywać obraźliwe gesty;
- wykorzystywać wobec innych uczniów przewagi fizycznej (zastraszanie, groźby),
- ośmieszać, zawstydząć, lekceważyć, poniżać, upokarzać, manipulować, wykluczać, izolować, zastraszać, szantażować;
- krzyczeć, przezywać, plotkować, obrażać, przedrzeźniać, drwić, szydzić, używać wulgarnego języka;
- wypisywać obraźliwe teksty, umieszczać obraźliwe rysunki, zdjęcia, itp.
- znęcać się nad uczniami, czyli przysparzać innej osobie dotkliwych cierpień fizycznych i/lub psychicznych;
- nękać, czyli wykonywać różnych czynności, których celem jest utrapienie, dokuczenie, udręczenie lub niepokojenie danej osoby lub jej osoby najbliższej;
- łamać prawa innych uczniów do prywatności i intymności,
- zmuszać do oglądania zdjęć, filmów pornograficznych, brutalnych, obraźliwych,
- używać wulgarnych słów, gestów i żartów, czynić obraźliwych uwag, nawiązywać w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej,
- utrwać i/lub upubliczniać wizerunek innych osób (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) w sytuacji, gdy nie wyrazili oni na to zgody i w sytuacjach, które mogą ich zawstydzić lub obrazić,
- proponować alkoholu, wyrobów tytoniowych czy nielegalnych substancji, a także używać ich w obecności innych uczniów.

Rozdział IV

ZASADY I PROCEDURY PODEJMOWANIA INTERWENCJI W SYTUACJI PODEJRZENIA KRZYWDZENIA MAŁOLETniego LUB POSIADANIA INFORMACJI O KRZYWDZENIU MAŁOLETniego

W niektórych przypadkach przemoc nie pozostawia widocznego śladu. Brak oznak i objawów nie oznacza, że dziecko nie doświadcza krzywdzenia. Z kolei obecność niektórych oznak i symptomów nie musi być dowodem na to, że doszło do przemocy wobec dziecka. Należy je traktować jako podstawę do rozważenia, czy dziecko nie jest krzywdzone. Jednocześnie istnieją objawy, które w wysokim stopniu uprawdopodobniają, że powstały w wyniku stosowania przemocy.

IV.1. ROZPOZNAWANIE I REAGOWANIE NA OBJAWY KRZYWDZENIA DZIECI

1. Pracownicy szkoły w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i objawy krzywdzenia małoletnich.
2. Każdy pracownik szkoły, który zauważy lub podejrzewa, że uczeń jest krzywdzony zobowiązany jest zareagować, a w sytuacji koniecznej udzielić pierwszej pomocy.
3. Wszyscy pracownicy szkoły i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu ucznia lub inne informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.
4. Pracownicy zobowiązani są do troski o bezpieczeństwo małoletnich zgodnie ze swoimi kompetencjami, obowiązującym prawem oraz przepisami wewnętrznymi szkoły.

SYMPTOMY, MOGĄCE ŚWIADCZYĆ O KRZYWDZENIU DZIECKA

Zachowania ze strony dziecka:

uczeń jest często brudny, nieprzyjemnie pachnie; kradnie jedzenie, pieniądze itp.; jest głodny; nie otrzymuje potrzebnej mu opieki medycznej, szczepień, okularów itp.; nie ma przyborów szkolnych, odzieży i butów dostosowanych do warunków atmosferycznych; pozostaje w domu bez opieki osoby dorosłej; ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, ugryzienia, rany), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić, a podawane przez ucznia wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne itp.; pojawia się niechęć do lekcji wychowania fizycznego - uczeń nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji

i pogody; boi się rodzica lub opiekuna, boi się przed powrotem do domu; cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości itp.; jest bierny, wycofany, uległy, przestraszony, depresyjny itp. lub zachowuje się agresywnie, buntuje się, samookalecza się itp.; osiąga słabsze wyniki w nauce w stosunku do swoich możliwości; ucieka w świat wirtualny (gry komputerowe, Internet); używa środków psychoaktywnych; nadmiernie szuka kontaktu z dorosłym (tzw. „lepkość” małego); w pracach artystycznych, rozmowach, zachowaniu ucznia zaczynają dominować elementy/motywy seksualne; jest rozbudzony seksualnie niestosownie do sytuacji i wieku; nastąpiła nagła i wyraźna zmiana zachowania ucznia; uczeń mówi o przemocy.

Zachowanie ze strony rodzica/ opiekuna lub innego dorosłego zajmującego się dzieckiem:

osoba podaje nieprzekonujące lub sprzeczne informacje lub odmawia wyjaśnień przyczyn obrażeń dziecka; odmawia, nie utrzymuje kontaktów z osobami zainteresowanymi losem dziecka; mówi o małym w negatywny sposób, ciągle obwinia, poniża, strofuje (np.: używając określeń o negatywnym zabarwieniu emocjonalnym); poddaje małego surowej dyscyplinie albo jest nadopiekuńczy lub zbyt pobłażliwy, odrzuca małego; nie interesuje się losem i problemami małego; często nie potrafi podać miejsca, w którym aktualnie przebywa mały; nie zapewnia odpowiedniej socjalizacji (np.: ogranicza dostęp do edukacji, namawia na działania niezgodne z prawem, izoluje od rówieśników); wykorzystuje dziecko poprzez angażowanie go w spory między opiekunami, stawia w roli opiekuna lub osoby dorosłej; jest bezradny życiowo, niezaradny, w stanie zdrowia uniemożliwiającym zadbanie o potrzeby dziecka (m.in. jest apatyczny, pogrążony w depresji; zachowuje się agresywnie; ma zaburzony kontakt z rzeczywistością np. reaguje nieadekwatnie do sytuacji, wypowiada się niespójnie); nie ma świadomości lub neguje potrzeby małego; faworyzuje jedno z rodzeństwa; przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym lub werbalnym; nadużywa alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających, stosuje przemoc wobec innych członków rodziny.

**IV.2. ZAKRES ZADAŃ POSZCZEGÓLNYCH PRACOWNIKÓW SZKOŁY
W PRZYPADKU PODEJRZENIA LUB UZYSKANIA INFORMACJI,
ŻE MAŁOLETNI JEST KRZYWDZONY**

Dyrektor szkoły:

- Przyjmuje zgłoszenie o krzywdzeniu lub podejrzeniu krzywdzenia małego.
- Bierze udział w rozmowie z rodzicami lub opiekunami prawnymi.

- W sytuacjach podejrzenia przemocy domowej wobec małoletniego podejmuje decyzję o uruchomieniu procedury „Niebieska Karta”, wypełnia formularz „Niebieska Karta-A” lub zleca wypełnienie pracownikowi szkoły.
- W przypadku, gdy małoletni doświadcza przemocy domowej lub jeżeli rodzice (opiekunowie) odmawiają współpracy ze szkołą składa wniosek o wgląd w sytuację rodziny do sądu lub zawiadamia policję lub prokuraturę o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.
- W przypadku zagrożenia zdrowia lub życia małoletniego wzywa pogotowie, zawiadamia policję lub prokuraturę.
- W sytuacji, gdy sprawcą przemocy jest osoba dorosła spoza rodziny, zawiadamia policję lub prokuraturę.
- W przypadku, gdy sprawcą przemocy jest inny uczeń, a jego działania przybrały formę czynu zabronionego, zawiadamia policję lub sąd rodzinny, a jeśli doszło do uszkodzenia ciała i potrzebuje pomocy medycznej, wzywa pogotowie.
- Organizuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla małoletniego.
- Prowadzi nadzór nad prowadzeniem przypadku ucznia krzywdzonego.
- Zapewnia pomoc nauczycielom w realizacji ich zadań, np. organizuje szkolenia, konsultacje kontakt ze specjalistami w zakresie reagowania na przemoc wobec małoletnich.
- Dbą o to, by na terenie szkoły znajdowały się powszechnie dostępne informacje o organizacjach i instytucjach pomagających ofiarom przemocy

Pedagog i psycholog szkolny:

- Przyjmuje i odnotowuje sprawę zgłoszenia przemocy.
- Diagnostuje sytuację ucznia i jego rodziny.
- Jest koordynatorem pomocy małoletniemu oraz jego rodzinie.
- Przeprowadza rozmowy z małoletnim oraz jego rodzicami/opiekunami we współpracy z wychowawcą klasy i/lub dyrektorem szkoły.
- Pozostaje w kontakcie z wychowawcą i dyrektorem w sprawach dotyczących małoletniego.
- Pomaga pracownikom szkoły we właściwym postępowaniu względem ofiary przemocy.
- Informuje rodziców o możliwych kierunkach wsparcia ucznia.
- Współpracuje ze specjalistami pomagającymi dziecku i jego rodzinie.

- Uruchamia procedurę „Niebieskiej Karty” poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta-A” z polecenia dyrektora szkoły.
- Dokumentuje podejmowane działania względem małoletniego i jego rodziny.
- Planuje wsparcie dziecka krzywdzonego we współpracy z wychowawcą.

Wychowawca:

- Przyjmuje zgłoszenie o podejrzeniu przemocy w rodzinie ucznia, powiadamia dyrektora szkoły i psychologa/pedagoga szkolnego; sporządza notatkę służbową ze swoich działań.
- Uruchamia procedurę „Niebieskiej Karty” poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta-A” z polecenia dyrektora szkoły.
- Pozostaje w kontakcie z rodzicami ucznia.
- Opracowuje wspólnie z pedagogiem i psychologiem plan wsparcia krzywdzonemu.
- Udziela wsparcia uczniowi oraz monitoruje jego sytuację.
- Monitoruje zespół klasowy, by skutki przemocy nie wpływały na sytuację szkolną ucznia.
- Dbą o realizację treści z zakresu bezpieczeństwa i profilaktyki w bieżącej pracy z uczniami.
- Dbą o to, żeby rodzice znali obowiązujące w szkole standardy ochrony małoletnich, zachęca rodziców/opiekunów uczniów do angażowania się w działania na rzecz ochrony małoletnich.
- Umożliwia rodzicom/opiekunom prawnym poszerzanie wiedzy i umiejętności związanych z pozytywnymi metodami wychowawczymi oraz ochroną przed zagrożeniami.

Nauczyciel:

- Przekazuje wychowawcy i/lub psychologowi/pedagogowi szkolnemu informacje o tym, że podejrzewa przemoc wobec ucznia; sporządzają notatkę służbową ze swoich działań.
- Uruchamia procedurę „Niebieskiej Karty” poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta-A” z polecenia dyrektora szkoły.
- Dbają o realizację treści z zakresu bezpieczeństwa i profilaktyki w bieżącej pracy pedagogicznej z uczniami.

Niepedagogiczni pracownicy szkoły:

- Reagują na objawy przemocy oraz niepokojące zachowania, których mogą być świadkami.
- Zgłaszają obserwowane niepokojące sygnały dyrekcji szkoły, pedagogowi lub psychologowi szkolnemu, wychowawcy lub nauczycielom.

IV.3. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PODEJRZENIA, ŻE UCZEŃ JEST OFIARĄ PRZEMOCY DOMOWEJ

A: Przemoc fizyczna, psychiczna wobec dziecka lub dziecko jest świadkiem przemocy w rodzinie

Wszelkie podjęte działania należy udokumentować poprzez wypełnienie karty interwencji i sporządzenie notki służbowej, która załącza się do karty interwencji.

- 1) Rozmowa z dzieckiem (wychowawca przy współpracy z pedagogiem/psychologiem szkolnym).
- 2) Rozmowa z rodzicem/opiekunem niekrzywdzącym (wychowawca przy współpracy z pedagogiem/psychologiem szkolnym) – przedstawienie formy krzywdzenia, omówienie roli rodzica/opiekuna, zaproponowanie wsparcia, poinformowanie o placówkach świadczących pomoc, ustalenie planu pomocy dziecku, ustalenie kontraktu zawierającego działania eliminujące nieodpowiednie zachowanie oraz konsekwencje, gdy działania nie przyniosą efektu, poinformowanie o ustawowym obowiązku podjęcia interwencji prawnej.

W przypadku podejrzenia dopuszczania się przemocy na dziecku przez obojga rodziców/opiekunów, wychowawca przy współpracy z pedagogiem/psychologiem szkolnym przeprowadza rozmowę z obojgiem rodziców w obecności dyrektora szkoły, który w zależności od zarzucanych czynów podejmuje odpowiednie działania interwencji prawnej.

- 3) Konieczne jest uruchomienie procedury „Niebieskie Karty” – wypełnienie formularza NK-A, przesłanie do przewodniczącego Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w ciągu 5 dni.
- 4) Równoległe złożenie wniosku do sądu rodzinnego, gdy władza rodzicielska jest niewłaściwie wykonywana.
- 5) Zakończenie działania, monitorowanie sytuacji.

B: Zagrożenie dobra dziecka

Zagrożenie dobra dziecka, czyli: zaniedbanie fizyczne, psychiczne, konflikty około rozwodowe zagrażające dobru dziecka, niezaspokojenie podstawowych potrzeb dziecka, zaniedbanie, rodzic/opiekun nadużywający substancji zmieniających świadomość.

Wszelkie podjęte działania należy udokumentować poprzez wypełnienie karty interwencji i sporządzenie notki służbowej, którą załącza się do karty interwencji.

- 1) Rozmowa z dzieckiem (wychowawca przy współpracy z pedagogiem/psychologiem szkolnym).
- 2) Rozmowa z rodzicami/opiekunami (wychowawca przy współpracy z pedagogiem/psychologiem szkolnym) – przedstawienie formy krzywdzenia, omówienie roli rodzica/opiekuna, zaproponowanie wsparcia, poinformowanie o placówkach świadczących pomoc, ustalenie planu pomocy dziecku, ustalenie kontraktu zawierającego działania eliminujące nieodpowiednie zachowanie oraz konsekwencje, gdy działania nie przyniosą efektu, poinformowanie o ustawowym obowiązku podjęcia interwencji prawnej.
- 3) Wdrożenie zaplanowanych działań i monitoring sytuacji:
 - jeśli zaplanowane działania nie przyniosły efektu (niewłaściwie wykonywana władza rodzicielska, brak współpracy z rodzicami/opiekunami) – złożenie wniosku do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka/rodziny;
 - gdy podjęte działania przyniosły pożądany efekt, zakończenie działania, monitorowanie sytuacji.

C: Podejrzenie przestępstwa popełnionego na szkodę małoletniego

Przestępstwo na szkodę małoletniego, czyli przestępstwo, które bezpośrednio naruszyło lub zagroziło dobru prawnemu małoletniego:

- przestępstwo przeciwko życiu i zdrowiu (zabójstwo, dzieciobójstwo, narażenie na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia),
- przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności (zgwałcenie, seksualne wykorzystanie, czynności seksualne z małoletnim, propagowanie zachowań pedofilskich, kazirodztwo, pornografia dziecięca, zmuszanie do prostytucji)
- przestępstwo przeciwko rodzinie i opiece (znęcanie się, rozpijanie małoletniego, niealimentacja, porzucenie, wprowadzenie lub zatrzymanie, nielegalna adopcja)
- przestępstwa przeciwko wolności (nękanie, utrwalanie wizerunku nagiej osoby, kradzież tożsamości).

Wszelkie podjęte działania należy udokumentować poprzez wypełnienie karty interwencji i sporządzenie notki służbowej, którą załącza się do karty interwencji.

- 1) Dyrektor placówki składa zawiadomienie na policję lub do prokuratury.
- 2) Wdrożenie zaplanowanych działań pomocy krzywdzonemu małoletniemu.
- 3) Zakończenie działań i monitoring sytuacji.

IV.4. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PODEJRZENIA, ŻE UCZEŃ JEST OFIARĄ PRZEMOCY ZE STRONY PRACOWNIKA SZKOŁY

- 1) Osoba podejrzewająca krzywdzenie ucznia przez pracownika szkoły zgłasza problem dyrektorowi. W przypadku podejrzenia krzywdzenia ucznia przez dyrektora szkoły osoba ta zgłasza do organu prowadzącego szkołę lub zawiadamia policję, prokuraturę.
- 2) Dyrektor podejmuje działania w celu zbadania sprawy: przeprowadza osobno rozmowę z dzieckiem, rozmowa z pracownikiem na temat podejrzenia krzywdzenia, rozmowa z pracownikami szkoły na temat zdarzenia, obserwacja pracownika itd.
- 3) Dyrektor powiadamia rodziców lub prawnych opiekunów ucznia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez pracownika szkoły.
- 4) Dyrektor szkoły po potwierdzeniu informacji podejmuje działania zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa ogólnego i prawa pracy, stosuje karę porządkową, powiadamia prokuraturę lub policję, kieruje sprawę do komisji dyscyplinarnej dla nauczycieli.
- 5) W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłaszają rodzice/opiekunowie ucznia, dyrektor może zaproponować zdiagnozowanie zgłaszanego podejrzenia w zewnętrznej bezstronnej instytucji. Ze spotkania z rodzicami sporządza się notatkę.
- 6) Jeśli osobą przyjmującą zgłoszenie dziecka o łamaniu jego praw ucznia jest nauczyciel to informuje o zaistniałym fakcie lub zdarzeniach szkolnego rzecznika praw ucznia lub dyrektora szkoły.
- 7) W zależności od sytuacji dyrektor informuje rodziców i dziecko o poczynionych ustaleniach i możliwych formach pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

IV.5. PROCEDURA INTERWENCJI W SYTUACJI KRZYWDZENIA UCZNIA W SZKOLE PRZEZ RODZICA LUB CZŁONKA RODZINY INNEGO UCZNIA

- 1) Osoba będąca świadkiem krzywdzenia ucznia przez rodzica/opiekuna lub dorosłego członka rodziny innego ucznia zgłasza problem dyrektorowi szkoły oraz powiadamia wychowawcę lub psychologa/pedagoga szkolnego.
- 2) Dyrektor wraz z psychologiem/pedagogiem lub wychowawcą ucznia przeprowadzają rozmowę z wyżej wymienionymi osobami na temat zdarzenia, pouczają i podają możliwe sposoby rozwiązania sytuacji.
- 3) O zaistniałym fakcie krzywdzenia ucznia oraz o rozmowie przeprowadzonej przez pracowników szkoły z rodzicem/członkiem rodziny innego ucznia, który dokonał krzywdzenia, zostają powiadomieni rodzice/opiekunowie skrzywdzonego dziecka.
- 4) Krzywdzonemu uczniowi zostaje udzielone wsparcie pedagoga/psychologa szkolnego i wychowawcy.
- 5) W przypadku, gdy skrzywdzenie małoletniego przez inną osobę dorosłą przybierze formę przestępstwa lub czynu zabronionego, dyrektor szkoły powiadamia o tym fakcie policję lub prokuraturę.

IV.6. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU KRZYWDZENIA UCZNIA PRZEZ INNYCH UCZNIÓW

A: Sprawca ma mniej niż 13 lat

W odniesieniu do osób poniżej 13. roku życia odpowiedzialność prawną za czyny dziecka ponoszą rodzice.

Wszelkie podjęte działania należy udokumentować poprzez wypełnienie karty interwencji i sporządzenie notki służbowej, którą załącza się do karty interwencji.

- 1) Bezpośrednia, natychmiastowa reakcja nauczycieli i pracowników szkoły na akty agresji i przemocy, przerwanie agresji lub przemocy.

Jeżeli stan ucznia wskazuje na zagrożenie jego zdrowia lub życia dyrektor lub inny pracownik szkoły wzywa pomoc medyczną.

W przypadku podejrzenia, że uczeń doświadczył przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub zagrożone jest jego życie, pracownik szkoły zobowiązany jest do zapewnienia uczniowi bezpiecznego miejsca i odseparowania go

od osoby stwarzającej zagrożenie. Niezwłocznie zawiadamia dyrekcję. Dyrektor szkoły wówczas równolegle powiadamia rodziców sprawcy i policję lub sąd rodzinny, składając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa przez małoletniego.

- 2) Rozmowa z osobami uwikłanymi w przemoc: sprawcą, świadkiem, ofiarą przemocy (wychowawca przy współpracy z pedagogiem/psychologiem szkolnym).
- 3) Rozmowa z rodzicami/opiekunami dzieci (wychowawca przy współpracy z pedagogiem/psychologiem szkolnym): poinformowanie o zaistniałej sytuacji, ustalenie planu pracy z dziećmi i rodzicami/opiekunami, spisanie kontraktu z rodzicami/opiekunami; poinformowanie o możliwości podjęcia kroków prawnych.
- 4) Wyeliminowanie zachowań niepożądanych – wdrożenie planu naprawczego:
 - analiza sytuacji: incydentalność, powtarzalność, nasilenie sytuacji przemocy,
 - jeśli problem dotyczy danej klasy wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny przeprowadzają dodatkowe zajęcia dotyczące przemocy i radzenia sobie z agresją oraz rozwiązywaniem konfliktów; działania koordynuje i monitoruje wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny.
 - analiza pozycji ofiary, sprawcy, świadka w szkolnych grupach rówieśniczych,
 - zaplanowanie konkretnych form pracy z grupą rówieśniczą,
 - rozpatrzenie sytuacji w kontekście środowiska rodzinnego dziecka.
- 5) Wdrożenie zaplanowanych działań i monitoring sytuacji:
 - jeśli zaplanowane działania nie przyniosły efektu (sprawca przejawia demoralizację, brak współpracy ze strony rodziców/opiekunów) – złożenie wniosku do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka/rodziny; rozważenie zmiany planu naprawczego;
 - gdy podjęte działania przyniosły pożądany efekt, zakończenie działania, monitorowanie sytuacji.

B: Sprawca ma więcej niż 13 lat

Na osobie w przedziale 13-17 lat spoczywa odpowiedzialność prawna za czyny karalne (przestępstwa oraz wykroczenia) według przepisów zawartych w *Ustawie z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich*.

Wszelkie podjęte działania należy udokumentować poprzez wypełnienie karty interwencji i sporządzenie notki służbowej, która załącza się do karty interwencji.

- 1) Bezpośrednia, natychmiastowa reakcja nauczycieli i pracowników szkoły na akty agresji i przemocy, przerwanie agresji lub przemocy.
Jeżeli stan ucznia wskazuje na zagrożenie jego zdrowia lub życia dyrektor lub inny pracownik szkoły wzywa pomoc medyczną.
- 2) Rozmowa z osobami uwikłanymi w przemoc (wychowawca przy współpracy z pedagogiem/psychologiem szkolnym): sprawcą, świadkiem, ofiarą przemocy: ustalenie okoliczności czynu.
- 3) Rozmowa z rodzicami/opiekunami dzieci (wychowawca przy współpracy z pedagogiem/psychologiem szkolnym): poinformowanie o zaistniałej sytuacji, ustalenie planu pracy z dziećmi i rodzicami/opiekunami, spisanie kontraktu z rodzicami/opiekunami; poinformowanie o możliwości podjęcia kroków prawnych przez rodziców/opiekunów ofiary przemocy oraz o ustawowym obowiązku podjęcia interwencji prawnej przez szkołę.
- 4) Dyrektor obowiązkowo zgłasza sprawę na policję lub do sądu rodzinnego, jeżeli sprawca dopuścił się czynu karalnego/zabronionego lub gdy zachowanie sprawcy nie jest jednorazowe, przejawia on demoralizację.
- 5) Wyeliminowanie zachowań niepożądanych – wdrożenie planu naprawczego:
 - analiza sytuacji: incydentalność, powtarzalność, nasilenie sytuacji przemocy,
 - jeśli problem dotyczy danej klasy wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny przeprowadzają dodatkowe zajęcia dotyczące przemocy i radzenia sobie z agresją oraz rozwiązywaniem konfliktów; działania koordynuje i monitoruje wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny.
 - analiza pozycji ofiary, sprawcy, świadka w szkolnych grupach rówieśniczych,
 - zaplanowanie konkretnych form pracy z grupą rówieśniczą,
 - rozpatrzenie sytuacji w kontekście środowiska rodzinnego dziecka.
- 6) Wdrożenie zaplanowanych działań i monitoring sytuacji:
 - jeśli zaplanowane działania nie przyniosły efektu (sprawca przejawia demoralizację, brak współpracy ze strony rodziców/opiekunów) – złożenie wniosku do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka/rodziny; rozważenie zmiany planu naprawczego;
 - gdy podjęte działania przyniosły pożądany efekt, zakończenie działania, monitorowanie sytuacji.

Rozdział V

ZASADY USTALANIA PLANU WSPARCIA MAŁOLETNIEGO PO UJAWNIENIU KRZYWDZENIA

Plan wsparcia małego funkcjonuje równolegle z podejmowanymi działaniami interwencyjnymi, a jego naczelną zasadą jest obserwacja ucznia, zapewnienie mu warunków do uzyskania wielospecjalistycznej pomocy, również pozaszkolnej, udzielanie wsparcia rodzicom i współpraca międzyinstytucjonalna.

Celem planu wsparcia jest przede wszystkim:

- zainicjowanie działań interwencyjnych we współpracy z innymi instytucjami, jeśli istnieje taka konieczność;
- współpraca z rodzicami w celu powstrzymania krzywdzenia małego i zapewnienie mu pomocy;
- diagnoza, czy konieczne jest podjęcie działań prawnych;
- objęcie ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną na terenie szkoły i pomocą specjalistyczną poza szkołą, jeśli zaistnieje taka konieczność.

Plan wsparcia uwzględnia:

- działania interwencyjne, mające na celu zapewnienie uczniowi bezpieczeństwa, w tym zgłoszone podejrzenie popełnienia przestępstwa zgłoszone do organów ścigania;
- formy wsparcia oferowane przez szkołę;
- zaproponowane formy specjalistycznej pomocy pozaszkolnej, jeśli istnieje taka potrzeba.

Działania Grupy wsparcia dla krzywdzonego dziecka:

- każdorazowo Grupę wsparcia stanowi wychowawca oddziału, psycholog szkolny i pedagog szkolny, która może być poszerzona do większej liczby nauczycieli i specjalistów w zależności od doznanej krzywdy;
- w ramach działań dokonuje się analizy zebranych informacji, diagnozuje problem krzywdzenia dziecka i ustala plan pomocy dziecku we współpracy z dyrektorem szkoły; w razie potrzeby nawiązuje się kontakt z pracownikami innych służb i instytucji zajmujących się dzieckiem i jego rodziną w celu sprawdzenia posiadanych informacji;

- dziecko na terenie szkoły i przy zaangażowaniu instytucji współpracujących z placówką zostaje objęte pomocą psychologiczno-pedagogiczną, którą w ramach potrzeb objęte będzie rodzeństwo pokrzywdzonego ucznia, uczęszczające do szkoły;
- w przypadku realizacji procedury „Niebieskie Karty”, plan wsparcia małoletniego tożsamy jest z ustaleniami poczynionymi w grupie diagnostyczno-pomocowej.

Rozdział VI

PROCEDURA SKŁADANIA ZAWIADOMIENIA O PODEJRZENIU POPEŁNIENIA PRZESTĘPSTWA NA SZKODĘ MAŁOLETNIEGO, ZAWIADOMIENIA SĄDU OPIEKUŃCZEGO ORAZ WSZCZYNANIA PROCEDURY „NIEBIESKIEJKARTY”

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń jest ofiarą przemocy, należy podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel przekazuje uzyskaną informację pedagogowi/psychologowi szkolnemu lub wychowawcy klasy; sporządza się notatkę służbową.
2. Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny powinien przeprowadzić rozmowę z uczniem w celu potwierdzenia faktu krzywdzenia, poinformować go o tym, jakie działania jest zobowiązany podjąć i upewnić się, że dziecko będzie bezpieczne na czas prowadzonych działań.
3. Wychowawca we współpracy z psychologiem/pedagogiem szkolny wzywa do szkoły rodziców/opiekunów prawnych, przeprowadza z nimi rozmowę, informuje o zamiarze podjęcia określonych działań i przedstawia propozycję ustalenia planu pomocy dziecku.
4. Psycholog/pedagog szkolny przy współpracy z wychowawcą sporządza opis sytuacji szkolnej i rodzinnej ucznia na podstawie rozmów z uczniem, nauczycielami i rodzicami oraz plan pomocy dziecku, który uwzględniałby:
 - opis wsparcia, jakie szkoła może mu zaoferować, a także informację o specjalistycznych palcówkach pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba,
 - określenie sposobu powstrzymania przemocy wobec ucznia
 - zobowiązanie do skonsultowania sprawy przemocy z psychologiem,
 - harmonogram kontaktów z osobami i instytucjami wspierającymi rodzinę w sytuacji przemocy wobec dziecka.
5. Dyrektor informuje o obowiązkach szkoły zgłaszania do prokuratury oraz do sądu rodzinnego i nieletnich przemocy wobec małoletniego. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub odmawiają podjęcia działań proponowanych przez szkołę, dyrektor szkoły niezwłocznie składa wniosek o wgląd w sytuację rodziny do sądu rodzinnego i nieletnich lub zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

PROCEDURA „NIEBIESKIEJ KARTY”

1. Procedura „Niebieskie Karty” jest narzędziem, którego głównym celem jest zapewnienie bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy domowej, ale także współpraca przedstawicieli różnych instytucji i podmiotów, które są zobowiązane do reagowania w przypadku uzyskania informacji o wystąpieniu przemocy domowej.
2. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje osoby doznające przemocy domowej oraz osoby stosujące przemoc domową, przez które należy rozumieć wyłącznie osoby pełnoletnie, które dopuszczają się przemocy domowej wobec osób doznających przemocy domowej.
3. Do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” uprawnieni są pracownicy szkoły będący:
 - wychowawcą klasy lub nauczycielem znającym sytuację domową małoletniego;
 - pedagogiem, psychologiem lub terapeutą.
4. Wszczynając procedurę, podejmuje się działania interwencyjne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
5. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec dziecka, czynności przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego. Jeżeli osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wobec dziecka, są rodzice, opiekunowie prawni działania z udziałem dziecka przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby dla niego najbliższej.
6. W ramach procedury przedstawiciel oświaty:
 - podejmuje działania, diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w tym w szczególności wobec dzieci;
 - udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
7. Osoba wszczynająca procedurę, czyli wypełniająca formularz „Niebieska Karta-A”, obowiązkowo dokonuje wstępnej diagnozy sytuacji w związku z zaistnieniem przemocy domowej. Formularz „Niebieska Karta-B” otrzymuje osoba doznająca przemocy domowej, lub w przypadku przemocy wobec małoletniego – rodzic,

opiekun prawny lub faktyczny albo osoba, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy domowej.

8. Szkoła na przekazanie formularza „Niebieska Karta-A” do Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ma 5 dni roboczych. Kopia formularza pozostaje w szkole.

Przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienia lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Rozdział VII

PROCEDURY OCHRONY DZIECI PRZED TREŚCIAMI SZKODLIWYMI W INTERNECIE

Szkoła posiada *Procedury reagowania w przypadku wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa cyfrowego* i podejmuje działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści w sieci Internet, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.

Pod pojęciem „treści szkodliwe w Internecie” rozumiane są:

- treści niedozwolone, nielegalne i niebezpieczne dla zdrowia (pornografia, treści obrazujące przemoc, promujące działania szkodliwe dla zdrowia i życia dzieci, popularyzujące ideologię faszystowską i działalność niezgodną z prawem, nawołujące do samookaleczeń i samobójstw, korzystania z narkotyków),
- treści stwarzające niebezpieczeństwo werbunku dzieci do organizacji nielegalnych i terrorystycznych,
- różne formy cyberprzemocy, np. nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli.

Podstawowe działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści szkodliwych i zagrożeń z sieci Internet:

- 1) monitorowanie działania i aktualizowanie programu antywirusowego, zapory sieciowej; stosowanie filtrów antyspamowych,
- 2) instalowanie aplikacji filtrujących na każdym komputerze, z których korzystają pracownicy i uczniowie oraz aplikacji filtrujących do usług sieciowych, które analizują przepływające dane i są w stanie zablokować dostęp do podejrzanych lokalizacji;
- 3) edukacja medialna – dostarczanie dzieciom wiedzy i umiejętności dotyczących posługiwania się technologią komunikacyjną,
- 4) prowadzenie systematycznych działań wychowawczych (integracja zespołu klasowego, budowanie dobrych relacji pomiędzy uczniami, wprowadzanie norm grupowych; odróżnianie dobra od zła),
- 5) prowadzenie działań profilaktycznych propagujących wśród uczniów zasady bezpiecznego korzystania z sieci oraz uświadamiających zagrożenia płynące z użytkowania różnych technologii komunikacyjnych,

- 6) włączenie rodziców uczniów w działania szkoły na rzecz zapobiegania cyberprzemocy (edukacja na temat cyberprzemocy i zagrożeń z sieci, udostępnianie materiałów i publikacji, w tym polecanie i wskazywanie sposobów instalowania ochrony rodzicielskiej),
- 7) podejmowanie interwencji w każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy lub ujawnienie niebezpiecznych treści.

Zadania nauczycieli dotyczące bezpieczeństwa online:

1. Szkolna sieć Internet jest monitorowana, a oprogramowanie aktualizowane przez nauczyciela informatyki; okresowo sprawdza się, czy na komputerach, z których korzystają uczniowie w szkole, nie znajdują się niebezpieczne treści.
2. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści pracownik stara się ustalić, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia. W razie potrzeby dyrektor kontaktuje się administratorem sieci, który zabezpiecza dowody i dokumentuje je w celu przekazania odpowiednim służbom.
3. Informację o uczniu, który korzystał z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, pracownik przekazuje pedagogowi/psychologowi szkolnemu lub wychowawcy, który przy współpracy z nauczycielem informatyki przeprowadza z uczniem/uczniami rozmowę na temat bezpieczeństwa w Internecie.
4. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy nauczyciel uzyska informację, że uczeń jest krzywdzony, podejmuje działania opisane w procedurze interwencji:
 - ustalenie okoliczności zdarzenia, przerwaniu aktu, zabezpieczenie materiału dowodowego,
 - sporządzenie dokumentacji z zebranego i analizowanego materiału,
 - udzielenie wsparcia ofierze,
 - współpraca z rodzicami osoby małoletniej zaangażowanej w zdarzenie,
 - zapewnienie niezbędnej poufności przechowywanych i przetwarzanych danych,
 - współpraca z policją, prokuraturą, sądem rodzinnym.
5. Jeżeli treści niebezpieczne dotyczą osób niezwiązanych ze szkołą, dyrektor zgłasza ten fakt odpowiednim służbom, przekazując zabezpieczone materiały.
6. W przypadku dostępu do sieci Internet realizowanego pod nadzorem pracownika szkoły, ma on obowiązek informowania małoletnich o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu oraz czuwa nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez uczniów podczas zajęć.

7. Nauczyciel informatyki na początku każdego roku szkolnego przeprowadza warsztaty z uczniami dotyczące bezpiecznego korzystania z sieci Internet, co dokumentuje odpowiednim wpisem w dzienniku.

**ZASADY KORZYSTANIA Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH
Z DOSTĘPEM DO SIECI INTERNET**

Zasady korzystania z komputerów z dostępem do Internetu na terenie szkoły:

1. Infrastruktura sieciowa szkoły umożliwia dostęp do Internetu, zarówno personelowi, jak i uczniom tylko na sprzęcie szkolnym.
2. Na wszystkich komputerach z dostępem do Internetu na terenie szkoły jest zainstalowane oraz systematycznie aktualizowane oprogramowanie antywirusowe.
3. Na terenie szkoły dostęp ucznia do Internetu możliwy jest pod nadzorem nauczyciela na zajęciach komputerowych lub innych zajęć edukacyjnych.
4. Uczeń może korzystać z Internetu tylko na komputerze szkolnym z zainstalowanym programem filtrującym treści.
5. Uczniowie korzystają z komputera tylko pod opieką nauczyciela.
6. Korzystanie z multimediów, Internetu i programów użytkowych służy wyłącznie celom informacyjnym i edukacyjnym.
7. Uczeń obsługuje sprzęt komputerowy zgodnie z zaleceniami nauczyciela.

Zasady korzystania z telefonów komórkowych oraz innych urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu na terenie szkoły:

1. Uczeń nie może korzystać na terenie szkoły z telefonu komórkowego – zakaz ten nie dotyczy sytuacji edukacyjnych, które wynikają z organizacji oraz przebiegu zajęć lekcyjnych prowadzonych przez nauczyciela.
2. Telefony i inne urządzenia elektroniczne (np. tablety) można wykorzystywać podczas zajęć lekcyjnych w celach dydaktycznych pod opieką oraz za zgodą nauczyciela prowadzącego zajęcia lub na jego prośbę.
3. W szczególnych przypadkach istnieje możliwość korzystania przez ucznia z telefonu za zgodą nauczyciela/dyrektora szkoły.
4. Uczniowie przynoszący do szkoły telefony komórkowe oraz inny sprzęt elektroniczny (tablet, odtwarzacz muzyki, słuchawki, smartwatch, itp.) robią to na własną odpowiedzialność, za zgodą rodziców – szkoła nie ponosi odpowiedzialności za ich zniszczenie, kradzież czy użycie w niewłaściwy sposób przez osoby trzecie (np. wykorzystania zdjęć, pozyskania treści wiadomości, itp.).

5. Na terenie szkoły zakazuje się uczniom filmowania, fotografowania oraz utrwalania dźwięku na jakichkolwiek nośnikach cyfrowych.

Zasady korzystania z telefonów i innych urządzeń elektronicznych podczas wyjść, wycieczek edukacyjnych organizowanych przez szkołę.

1. Każdorazowo decyzję o zabranii na wycieczkę telefonów komórkowych i/lub innych urządzeń elektronicznych podejmuje kierownik wycieczki.
2. Jeśli istnieje możliwość zabrania telefonu i/lub innego urządzenia elektronicznego na wycieczkę, wyjście edukacyjne uczeń ma prawo korzystania z tych urządzeń wyłącznie w zakresie niewpływającym na organizację i przebieg tego przedsięwzięcia.
3. Nagrywanie dźwięku i obrazu za pomocą telefonu lub innych urządzeń jest możliwe jedynie za zgodą osoby nagrywanej lub fotografowanej. Niedopuszczalne jest nagrywanie lub fotografowanie sytuacji niezgodnych z powszechnie przyjętymi normami etycznymi i społecznymi oraz przesyłanie treści obrażających inne osoby.

Rozdział IX

ZASADY OCHRONY WIZERUNKU I DANYCH OSOBOWYCH

Szkoła zapewnia standardy ochrony danych osobowych dzieci zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Ochronę wizerunku dziecka zapewnia się uznając jego prawo do prywatności i ochrony dóbr osobistych. Dzielenie się zdjęciami i filmami uczniów służy celebrowaniu sukcesów dzieci, dokumentowaniu ich działań i zawsze ma na uwadze bezpieczeństwo dzieci. Wobec utrwalania, przetwarzania, używania i publikowania wizerunków dzieci należy kierować się odpowiedzialnością i rozważą.

Dbłość o bezpieczeństwo wizerunku małoletnich:

1. Wykorzystanie, przetwarzanie i publikowanie zdjęć/nagrań zawierających wizerunki dzieci wymaga udzielenia pisemnej zgody rodziców/opiekunów.
2. Dzieci mają prawo zdecydować, czy ich wizerunek zostanie zarejestrowany i w jaki sposób zostanie użyty przez szkołę.
3. Wszystkie dzieci znajdujące się na zdjęciu/naganiu muszą być ubrane, a sytuacja zdjęcia/nagrania nie jest dla dziecka poniżająca, ośmieszająca ani nie ukazuje go w negatywnym kontekście.
4. W publikacjach w sieci Internet unika się podpisywania zdjęć podając dane dziecka, mogące je zidentyfikować.
5. Zdjęcia/nagrania dzieci powinny się koncentrować na czynnościach wykonywanych przez dzieci i w miarę możliwości przedstawiać dzieci w grupie, a nie pojedyncze osoby.
6. Zdjęcia lub nagrania zawierające wizerunki dzieci nie powinny być udostępniane w mediach społecznościowych ani na serwisach otwartych, chyba że rodzice/opiekunowie tych dzieci wyrażą na to zgodę.
7. Nie przechowuje się materiałów elektronicznych zawierających wizerunki dzieci na nośnikach nieszyfrowanych ani mobilnych, takich jak telefony komórkowe i urządzenia z pamięcią przenośną (np. pendrive).
8. Nośniki analogowe zawierające zdjęcia i nagrania są przechowywane w zamkniętej na klucz szafce, a nośniki elektroniczne zawierające zdjęcia i nagrania są przechowywane w folderze chronionym z dostępem ograniczonym do osób uprawnionych (przez okres wymagany przepisami prawa o archiwizacji).
9. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodzica lub opiekuna prawnego na utrwalanie

wizerunku dziecka nie jest wymagana.

10. W sytuacjach, w których rodzice/opiekunowie lub widzowie szkolnych wydarzeń i uroczystości itd. rejestrują wizerunki dzieci do prywatnego użytku, informujemy na początku każdego z tych wydarzeń o tym, że: wykorzystanie, przetwarzanie i publikowanie zdjęć/nagrań zawierających wizerunki dzieci i osób dorosłych wymaga udzielenia zgody przez te osoby, w przypadku dzieci – przez ich rodziców/opiekunów.
11. Pracownikowi szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na terenie placówki bez pisemnej zgody rodzica/opiekuna dziecka – pisemna zgoda, o której mowa, powinna zawierać informację, gdzie będzie umieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim kontekście będzie wykorzystywany.
12. Jeśli rejestracja wydarzenia zostanie zlecona osobie zewnętrznej (wynajętemu fotografowi lub operatorowi kamery) należy:
 - zobowiązać osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do przestrzegania niniejszych wytycznych,
 - zobowiązać osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do noszenia identyfikatora w czasie trwania wydarzenia,
 - zabezpieczyć dziecko przed sytuacją, w której osoba/firma rejestrująca będzie przebywała z dziećmi bez nadzoru pracownika szkoły,
 - poinformować rodziców/opiekunów oraz dzieci, że osoba/firma rejestrująca wydarzenie będzie obecna podczas wydarzenia i upewnić się, że rodzice/opiekunowie udzielili pisemnej zgody na rejestrowanie wizerunku ich dzieci przez daną osobę/firmę.
13. Wszystkie podejrzania i problemy dotyczące niewłaściwego rozpowszechniania wizerunków dzieci należy rejestrować i zgłaszać dyrekcji, podobnie jak inne niepokojące sygnały dotyczące zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.

Naruszenie prywatności

1. Informacja o zagrożeniu naruszeniem prywatności w szkole powinna zostać niezwłocznie przekazana dyrektorowi szkoły, który wraz z administratorem systemów informatycznych podejmują natychmiastowe działania w celu zabezpieczenia danych i ograniczenia dalszego dostępu do informacji niejawnych.

2. Następnie należy ustalić okoliczności zdarzenia, poprzez dokładne udokumentowanie pozyskanych informacji i skontaktować się z ekspertem ds. bezpieczeństwa cyfrowego w organie prowadzącym szkołę.
3. W przypadku poważniejszych zagrożeń i w sytuacji, gdy naruszenie prywatności jest spowodowane przez osoby spoza szkoły, należy nawiązać współpracę z organami ścigania.
4. Dyrektor lub wskazana przez niego osoba (wychowawca, psycholog/pedagog) powiadamia osoby dotknięte zdarzeniem, których dane osobowe wyciekły, by podjęły indywidualne środki zaradcze.

Rozdział X

ZASADY I SPOSÓB UDOSTĘPNIANIA POLITYKI OCHRONY MAŁOLETNIICH PRZED KRZYWDZENIEM DO ZAZNAJOMIENIA I STOSOWANIA PRACOWNIKOM, MAŁOLETNIIM I ICH RODZICOM/OPIEKUNOM

1. Standardy Ochrony Małoletnich są dokumentem ogólnodostępnym dla pracowników szkoły, uczniów i ich opiekunów oraz osób współpracujących ze szkołą.
2. Standardy Ochrony Małoletnich są zamieszczone na stronie internetowej szkoły. W wersji kompletnej wydrukowane i umieszczone są w pokoju nauczycielskim, gabinecie psychologa/pedagoga szkolnego i w sekretariacie szkoły oraz na tablicy ogłoszeń. W wersji skróconej i dostosowanej dla uczniów wywieszane są na tablicy ogłoszeń.
3. Każdy **pracownik** szkoły zapoznaje się ze Standardami Ochrony Małoletnich, dokumentując to podpisem pod niniejszym zarządzeniem dyrektora szkoły. Nowo zatrudniony pracownik ma obowiązek zapoznać się ze Standardami Ochrony Małoletnich po zawarciu umowy o pracę (co potwierdza podpisem pod stosownym oświadczeniem).
4. **Osoby współpracujące** ze szkołą, mające kontakt z uczniami szkoły, zapoznają się z zasadami ochrony małoletnich przed krzywdzeniem (co potwierdzają podpisem pod stosownym oświadczeniem).
5. Wychowawcy mają obowiązek zapoznania **uczniów** ze Standardami Ochrony Małoletnich niezwłocznie (i nie później niż w ciągu 30 dni) od ich wprowadzenia oraz corocznie na początku roku szkolnego i każdorazowo po wprowadzeniu zmian. Należy omówić procedury i zasady w taki sposób, aby uczniowie mogli je zrozumieć (niezależnie od wieku i sprawności intelektualnej ucznia). Potwierdzeniem zapoznania uczniów jest lista obecności podczas zajęć, na których są omawiane. Uczniowie nieobecni zostaną zapoznani po powrocie do szkoły, co poświadczą podpisem pod stosownym oświadczeniem.
6. Pierwsze zapoznanie **rodziców/opiekunów** uczniów nastąpi niezwłocznie po ich wprowadzeniu (nie później niż w ciągu 7 dni) za pośrednictwem wiadomości e-dziennika oraz na pierwszym od chwili wprowadzenia Standardów zebraniu z rodzicami. Rodziców/opiekunów uczniów należy zapoznawać ze Standardami Ochrony Małoletnich podczas zebrań z rodzicami corocznie na początku roku szkolnego oraz każdorazowo po wprowadzeniu zmian. Zapoznanie się ze Standardami Ochrony Małoletnich każda osoba potwierdza swoim podpisem, złożonym na liście obecności i stosownym oświadczeniu. Rodzic/opiekun nieobecny na zebraniu zostanie poinformowany za pośrednictwem

wiadomości e-dziennika o konieczności zapoznania się ze Standardami, co poświadczy złożonym podpisem pod stosownym oświadczeniem.

Rozdział XI

MONITORING STOSOWANIA STANDARDÓW

1. Osobą odpowiedzialną za monitorowanie realizacji Standardów Ochrony Małoletnich jest pedagog i psycholog szkolny.
2. Pedagog/psycholog szkolny odbiera zgłoszenia dotyczące problemów związanych z zagrożeniem bezpieczeństwa dzieci; reaguje na te zgłoszenia, konsultuje w miarę potrzeb z innymi podmiotami; w uzasadnionych przypadkach informuje dyrektora szkoły, który może zgłaszać sprawy odpowiednim służbom (GOPS, policja, sąd rodzinny, przewodniczący Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego, prokuratura).
3. Pedagog i psycholog szkolny we współpracy z wychowawcami klas na bieżąco zbiera opinie rodziców, prawnych opiekunów i dzieci o rezultatach realizacji polityki (skargi, wnioski, uwagi, informacje pozyskane w trakcie rozmów z dziećmi, rodzicami i opiekunami). Korzysta w analizie i ocenie z informacji wychowawców, nauczycieli; informacji pozyskanych ze środowiska lokalnego i instytucji współpracujących ze szkołą.
4. Co najmniej raz na dwa lata należy dokonywać oceny standardów w celu zapewnienia ich dostosowania do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami.
5. Pedagog i psycholog szkolny okresowo przeprowadza diagnozę dotyczącą problematyki przemocy i zagrożeń.
6. Dyrektor wprowadza niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom szkoły nowe brzmienie Standardów Ochrony Małoletnich.

PRZEPISY KOŃCOWE

Standardy Ochrony Małoletnich wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1: Oświadczenie o niekaralności i zobowiązaniu do przestrzegania podstawowych zasad ochrony dzieci.

Załącznik nr 2: Oświadczenie rodzica/opiekuna prawnego ucznia o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Małoletnich.

Załącznik nr 3: Oświadczenie ucznia o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Małoletnich.

Załącznik nr 4: Karta interwencji

**Oświadczenie o niekaralności
i zobowiązaniu do przestrzegania podstawowych zasad ochrony dzieci**

.....
miejsowość i data

Ja, nr PESEL

oświadczam, że nie byłam/em skazana/y za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz za przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie.

Ponadto oświadczam, że zapoznałam/em się z zasadami ochrony dzieci obowiązującymi w Szkole Podstawowej w Gomulinie i zobowiązuję się do ich przestrzegania.

.....
podpis

**Oświadczenie rodzica/opiekuna prawnego ucznia
o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Małoletnich**

.....
miejsowość i data

Ja,
imię i nazwisko rodzica

rodzic/opiekun prawny ucz.kl.....
imię i nazwisko ucznia

oświadczam, że zapoznałam/em się ze Standardami Ochrony Małoletnich obowiązującymi
w Szkole Podstawowej im. Ks. Mariana Wiewiórowskiego w Gomulinie.

.....
podpis

Oświadczenie ucznia
o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Małoletnich

.....
miejsowość i data

Ja, ucz. klasy.....
imię i nazwisko ucznia

oświadczam, że zapoznałam/em się ze Standardami Ochrony Małoletnich obowiązującymi w Szkole Podstawowej im. Ks. Mariana Wiewiórowskiego w Gomulinie.

.....
podpis

pieczęć placówki

KARTA INTERWENCJI

Imię i nazwisko dziecka, klasa

.....

Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)

- przemoc fizyczna
- przemoc psychiczna
- zaniedbanie
- wykorzystanie seksualne

Opis formy krzywdzenia

.....
.....

Osoba składająca zawiadomienie o podejrzeniu krzywdzenia

..... data:

Opis podjętych działań przez wychowawcę, psychologa/pedagoga:

Data:.....

.....
.....
.....
.....

Podpis:

Data:.....

.....
.....
.....
.....

Podpis:

Spotkania z rodzicami/opiekunami dziecka

Data:.....

.....
.....
.....
.....

Podpis:

Data:.....

.....
.....
.....
.....

Podpis:

Forma podjętej interwencji:

- zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa
- wniosek o wgląd w sytuację dziecka
- zawiadomienie GOPS
- podjęcie procedury „Niebieskie Karty”
- inne (jakie?)

.....
.....

Dane dotyczące podjętej interwencji:

data zgłoszenia

nazwa powiadomionego organu

.....

Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, placówki, rodziców.

.....
.....
.....
.....
.....

data/podpis.....